

Przedmiotowy system oceniania na lekcjach geografii w Szkole Podstawowej Nr 392

1. Cele kształcenia i wychowania w przedmiocie.

- I. Korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.
- II. Identyfikowanie związków i zależności oraz wyjaśnianie zjawisk i procesów.
- III. Stosowanie wiedzy i umiejętności geograficznych w praktyce.
- IV. Kształtowanie postaw.

2. Cele oceniania.

Ocenianie i sprawdzanie jest integralnym elementem procesu nauczania i powinno występować w różnych formach oraz we wszystkich jego etapach.

Ocenianie wewnątrzszkolnych osiągnięć edukacyjnych uczniów z geografii, polega na rozpoznaniu przez nauczyciela poziomu i postępu w opanowaniu przez ucznia wiadomości w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania.

Celami sprawdzania osiągnięć uczniów na różnych ogniwach lekcji są:

- dostarczanie informacji o stopniu opanowania wiedzy i umiejętności przez ucznia na danym etapie kształcenia,
- wykrycie luk i błędów wiedzy ucznia
- wskazanie uczniom w jaki sposób mogą luki w wiedzy uzupełnić, a błędy poprawić,
- uwzględnić zaangażowanie, staranność i wkład pracy ucznia,
- wdrażanie uczniów do samooceny i umiejętności planowania nauki,
- prognozować przyszłe wyniki nauczania,
- motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- stanowić pomoc przy planowaniu czynności nauczycielskich i opracowywaniu scenariuszy działań dydaktycznych,
- uzmysłwić nauczycielowi konieczność zmiany modyfikacji czy też kontynuacji metod pracy z uczniem, a zatem dawać podstawę do ewaluacji programu

3. Uczeń oceniany jest za prace pisemne, odpowiedzi ustne, pracę na lekcji, prace domowe, prace dodatkowe.

4. Ocenę semestralną/roczną wystawia nauczyciel z co najmniej trzech ocen cząstkowych.

5. Oceny cząstkowe uczeń otrzymuje za:

- prace pisemne (prace klasowe lub sprawdziany) na zakończenie działu – przynajmniej dwie w semestrze - WAGA 5
- kartkówki (10-15 minutowe) obejmujące materiał nie większy niż trzy ostatnie tematy lekcji - WAGA 3

- wewnątrzszkolne i zewnętrzne egzaminy/testy zapowiedziane przez nauczyciela – WAGA 6
  - odpowiedzi ustne z bieżącego materiału nauczania oraz z materiału powtórzeniowego - WAGA 3
  - prace domowe - WAGA 1
  - pracę na lekcji - WAGA 2
  - prace dodatkowe (obowiązkowe i nadobowiązkowe) - WAGA 2
  - udział w konkursach przedmiotowych - WAGA 2
6. Na ocenę cząstkową składa się również zbiorcza ocena pięciu przejawów aktywności ucznia, zaznaczanych symbolicznie przez „+” lub „-”. Pięć „+” stanowi ocenę bardzo dobrą, zaś pięć „-” ocenę niedostateczną.
- „+” uczeń może uzyskać m.in. za:
    - aktywny udział w lekcji
    - rozwiązanie problemu o ponadprzeciętnej skali trudności
    - rozwiązanie zadania domowego dla „chętnych”
  - „-” uczeń może uzyskać m.in. za:
    - brak zaangażowania w zajęcia lekcyjne

Różne formy aktywności nagradzane plusami mogą być przeliczane na oceny po uzgodnieniu z uczniem.

7. Zeszyt przedmiotowy powinien być prowadzony starannie, nauczyciel ma prawo wglądu do zeszytu i jego oceny.
8. Każdy sprawdzian i praca klasowa jest zapowiedziana i poprzedzona lekcją powtórzeniową.
9. Każdą pracę klasową/sprawdzian należy napisać. Uczeń nieobecny musi ją napisać w ciągu 2 tygodni od dnia pojawienia się w szkole (w godzinach konsultacji nauczyciela lub w terminie z nim uzgodnionym). Jeżeli uczeń nie przystąpi do pisania pracy w wyznaczonym terminie, nauczyciel ma prawo do przeprowadzenia jej na pierwszej lekcji, na której uczeń jest obecny.
10. Każdą pracę klasową/sprawdzian można jednorazowo poprawić w terminie 2 tygodni od oddania ocenionych prac (w godzinach konsultacji nauczyciela lub w terminie z nim uzgodnionym). Ocena z poprawy jest wpisywana do dziennika obok pierwszej oceny oraz brana jest pod uwagę razem z pierwszą oceną podczas wystawiania oceny semestralnej.
11. Uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do lekcji 1 raz w semestrze (przy jednej godzinie lekcyjnej w tygodniu) lub 2 razy w semestrze (przy dwóch godzinach lekcyjnych w tygodniu) bez podania przyczyn (nieprzygotowanie zgłoszone powinno być w czasie sprawdzania listy obecności). Nie dotyczy to lekcji, na które zapowiedziano pracę pisemną. **Powstałe braki jest zobowiązany uzupełnić na następną lekcję** (w przypadku ponownych braków uczeń dostaje ocenę niedostateczną).
12. Uczeń, który odmawia odpowiedzi pisemnej lub ustnej otrzymuje ocenę niedostateczną.
13. Każdy nieobecny na lekcji uczeń ma prawo wglądu do swoich prac tylko w czasie przerw lub konsultacji.
14. Prace domowe muszą być samodzielną pracą ucznia.

15. W ocenie prac dodatkowych oprócz poprawności merytorycznej oceniany jest też sposób jej prezentowania.
16. Nauczyciel uwzględnia wszelkie informacje, zwolnienia od rodziców tylko gdy są wpisane w dzienniczku ucznia lub zeszyte przedmiotowym.
17. Ocena z przedmiotu nie jest średnią arytmetyczną wszystkich ocen. Każda ocena ma swoją „wagę” zgodną z WSO i wraz z nią uwzględniana jest przy ustalaniu oceny końcowej.
18. Ocenę roczną nauczyciel wystawia na podstawie wyników ucznia za oba semestry.
19. Poprawa oceny semestralnej/rocznej odbywa się na warunkach określonych przez nauczyciela, zgodnie ze WSO.
20. Każdy uczeń zobowiązany jest do posiadania na lekcji:
- zeszytu przedmiotowego
  - podręcznika
  - zeszytu ćwiczeń
  - długopisu i ołówka
  - linijki
  - temperówki, gumki do ścierania
  - kolorowych długopisów lub kredek ołówkowych (przynajmniej 6 kolorów)
  - nożyczek, kleju.

W trakcie roku szkolnego uczeń może być zobligowany do posiadania innych pomocy, o których nauczyciel poinformuje na lekcji poprzedzającej.

Brak wyżej wymienionych rzeczy jest równoznaczny z nieprzygotowaniem do zajęć.

21. Dla oceny sprawdzianów pisemnych i prac klasowych stosuje się następującą skalę procentową:

w zakresie skali ocen celujący - niedostateczny:

95 % - 100 %	CELUJĄCY
85 % - 94 %	BARDZO DOBRY
70 % - 84 %	DOBRY
50 % - 69 %	DOSTATECZNY
35 % - 49 %	DOPUSZCZAJĄCY
0 % - 34 %	NIEDOSTATECZNY

w zakresie skali ocen bardzo dobry - niedostateczny:

91 % - 100 %	BARDZO DOBRY
79 % - 90 %	DOBRY
56 % - 78 %	DOSTATECZNY
35% - 55 %	DOPUSZCZAJĄCY
0 % - 34 %	NIEDOSTATECZNY

22. Wymagania edukacyjne:

I. Mapa Polski. Uczeń:

1. posługuje się legendą i skalą mapy Polski; 2. rozpoznaje na mapie składniki krajobrazu Polski; 3. czyta treść mapy Polski; 4. czyta treść mapy najbliższego otoczenia szkoły, odnosząc je do elementów środowiska geograficznego obserwowanych w terenie*.

II. Krajobrazy Polski. Uczeń:

1. wskazuje na mapie położenie krain geograficznych Polski; 2. przedstawia główne cechy krajobrazów Polski oraz wykazuje ich zróżnicowanie; 3. rozpoznaje krajobrazy Polski w opisach i na ilustracjach; 4. przedstawia podstawowe zależności między składnikami poznawanych krajobrazów; 5. opisuje obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Polski oraz określa ich położenie na mapie; 6. przedstawia zmiany w krajobrazie powstałe w wyniku działalności człowieka; 7. dokonuje oceny krajobrazów Polski pod względem ich piękna, a także ładu i estetyki zagospodarowania terenu; 8. podczas zajęć realizowanych w terenie dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod względem jego piękna, a także ładu i estetyki zagospodarowania*; 9. przyjmuje postawę szacunku wobec środowiska przyrodniczego oraz rozumie potrzebę mądrego w nim gospodarowania.

III. Łądy i oceany na Ziemi. Uczeń:

1. wskazuje na globusie: bieguny, równik, południk zerowy i 180° , półkule, kierunki główne i pośrednie; 2. wymienia nazwy i wskazuje na globusie kontynenty i oceany oraz określa ich położenie względem równika i południka zerowego; 3. wymienia nazwy i wskazuje na mapie świata: kontynenty, oceany, równik, południk zerowy i 180° , bieguny.

IV. Krajobrazy świata: Uczeń:

1. odczytuje wartości i opisuje przebieg temperatury powietrza oraz rozkład opadów atmosferycznych na podstawie diagramów i map klimatycznych; 2. wskazuje na mapie położenie poznawanych krajobrazów; 3. przedstawia główne cechy poznawanych krajobrazów świata i rozpoznaje je na ilustracjach; 4. wymienia nazwy oraz rozpoznaje rośliny i zwierzęta typowe dla poznanych krajobrazów; 5. podaje zależności między położeniem wybranych krajobrazów na kuli ziemskiej, warunkami klimatycznymi i głównymi cechami krajobrazów; 6. opisuje współzależności między składnikami poznawanych krajobrazów i warunkami życia człowieka.

V. Ruchy Ziemi: Uczeń:

1. wskazuje w terenie miejsca wschodu i zachodu Słońca w różnych porach roku oraz dokonuje pomiaru jego wysokości*; 2. demonstruje przy użyciu modeli (np. globusa lub tellurium) ruch obrotowy Ziemi, określa jego kierunek, czas trwania, miejsca wschodu i zachodu Słońca oraz południa słonecznego; 3. wyjaśnia związek między ruchem obrotowym Ziemi a widomą wędrówką i górowaniem Słońca, istnieniem dnia i nocy, dobowym rytmem życia człowieka i przyrody, występowaniem stref czasowych; 4. demonstruje przy użyciu modeli (np. tellurium lub globusów) ruch obiegowy Ziemi; 5. przedstawia na rysunku i opisuje oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach astronomicznych pór roku; 6. wykazuje związek między ruchem obiegowym Ziemi a strefami jej oświetlenia oraz strefowym zróżnicowaniem klimatu i krajobrazów na Ziemi.

VI. Współrzędne geograficzne: Uczeń:

1. poprawnie stosuje pojęcia szerokości i długości geograficznej; 2. odczytuje położenie matematyczno-geograficzne punktów na globusie i na mapie; 3. na podstawie podanych współrzędnych geograficznych wyznacza położenie matematyczno-geograficzne punktów i obszarów na mapach w różnych skalach; 4. wyznacza w terenie współrzędne dowolnych punktów*;

5. wyjaśnia wpływ rozciągłości południkowej i równoleżnikowej na zróżnicowanie krajobrazowe oraz warunki życia i gospodarowania człowieka.

VII. Geografia Europy: Uczeń:

1. charakteryzuje położenie, przebieg granic oraz cechy linii brzegowej Europy; 2. przedstawia podział na regiony geograficzne i podział polityczny Europy; 3. wymienia nazwy państw i ich stolic oraz wskazuje je na mapie; 4. charakteryzuje ukształtowanie powierzchni Europy; 5. określa (na przykładzie Islandii) związek między zjawiskami wulkanicznymi i trzęsieniami ziemi a położeniem na granicy płyt litosfery; 6. przedstawia zróżnicowanie klimatyczne Europy oraz czynniki, które o nim decydują; 7. wyjaśnia główne przyczyny i skutki starzenia się społeczeństw w Europie; 8. wykazuje zróżnicowanie narodowościowe i kulturowe Europy oraz wyjaśnia jego najważniejsze przyczyny i konsekwencje; 9. przedstawia społeczno-ekonomiczne konsekwencje migracji na obszarze Europy; 10. określa podobieństwa i różnice między największymi miastami Europy: Londynem i Paryżem lub Londynem i Moskwą; 11. wykazuje związki między głównymi cechami środowiska przyrodniczego Europy Północnej (na przykładzie Szwecji lub Norwegii) a głównymi kierunkami rozwoju gospodarczego; 12. przedstawia cechy rolnictwa Francji lub Danii; 13. wyjaśnia związek między ukształtowaniem powierzchni a gospodarką krajów alpejskich; 14. wykazuje związki między rozwojem turystyki w Europie Południowej a warunkami przyrodniczymi oraz dziedzictwem kultury śródziemnomorskiej.

VIII. Sąsiedzi Polski: Uczeń:

1. określa główne kierunki zmian w strukturze przemysłu w Niemczech na przykładzie Nadrenii-Westfalii; 2. przedstawia główne kierunki rozwoju gospodarczego Czech i Słowacji oraz relacje polityczno-gospodarcze między tymi krajami; 3. wykazuje podobieństwa i różnice między środowiskiem przyrodniczym i gospodarką Litwy i Białorusi; 4. wymienia główne problemy polityczne, społeczne i gospodarcze Ukrainy; 5. wykazuje zróżnicowanie środowiska przyrodniczego i przedstawia główne problemy społeczno-gospodarcze Rosji; 6. przedstawia wybrane walory środowiska przyrodniczego i kulturowego jako przykłady atrakcji turystycznych krajów sąsiadujących z Polską; 7. charakteryzuje relacje polityczne i gospodarcze Polski z krajami sąsiadującymi.

IX. Środowisko przyrodnicze Polski na tle Europy: Uczeń:

1. określa położenie fizycznogeograficzne i polityczne Polski, wskazuje na mapie przebieg granic Polski (w tym wód wewnętrznych); 2. odczytuje położenie matematyczno-geograficzne wybranych punktów i obszarów na mapie Polski i Europy; 3. opisuje konsekwencje rozciągłości południkowej i równoleżnikowej (Polski i kontynentu); 4. podaje nazwy i wskazuje na mapie województwa oraz ich stolice; 5. wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych i zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski; 6. charakteryzuje elementy klimatu Polski (rozkład temperatur powietrza i opadów atmosferycznych, przeważające kierunki wiatru) oraz długość okresu wegetacyjnego; 7. prezentuje główne czynniki kształtujące klimat Polski na tle klimatów Europy; 8. wyjaśnia wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę; 9. opisuje cechy i walory przyrodnicze Wisły i Odry oraz charakteryzuje systemy rzeczne obu tych rzeki porównuje je z wybranymi systemami rzeczными w Europie; 10. wyróżnia najważniejsze cechy gleby brunatnej, bielcowej, czarnoziem, mady i rędziny, wskazuje ich rozmieszczenie na mapie Polski oraz ocenia przydatność rolniczą; 11. rozróżnia główne rodzaje lasów w Polsce (na podstawie ilustracji lub w terenie) oraz wyjaśnia zróżnicowanie przestrzenne wskaźnika lesistości Polski; 12. wymienia formy ochrony przyrody w Polsce, wskazuje na mapie parki narodowe oraz podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody występujących na obszarze własnego regionu; 13. dokonuje refleksji nad pięknem oraz potrzebą zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego; 14. wymienia główne rodzaje surowców mineralnych Polski oraz opisuje ich rozmieszczenie i znaczenie gospodarcze.

X. Społeczeństwo i gospodarka Polski na tle Europy: Uczeń:

1. poprawnie stosuje pojęcia: gęstość zaludnienia, przyrost naturalny, przyrost rzeczywisty, saldo migracji; 2. wyjaśnia na podstawie interpretacji map tematycznych różnicowanie gęstości zaludnienia na obszarze Polski; 3. odczytuje z tabel i diagramów (w tym piramidy płci i wieku) dane dotyczące: liczby urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego, struktury płci, średniej długości życia, wielkości i kierunków migracji z Polski i do Polski; dokonuje ich analizy, porównań i formułuje wnioski na ich podstawie; 4. charakteryzuje zmiany liczby ludności Polski i Europy w XX i XXI wieku na podstawie danych statystycznych i map; 5. charakteryzuje struktury wieku i płci, przyrost naturalny i rzeczywisty ludności Polski; 6. podaje główne przyczyny i skutki migracji wewnętrznych i zagranicznych w Polsce oraz określa problemy migracyjne Polski na tle Europy; 7. porównuje strukturę wieku, narodowościową, wyznaniową i wykształcenia ludności Polski z analogicznymi strukturami ludności w wybranych państwach europejskich; 8. przedstawia podział gospodarki na sektory, wykazuje ich znaczenie w rozwoju społeczno-gospodarczym państwa oraz określa różnice w strukturze zatrudnienia ludności w Polsce i w wybranych państwach europejskich; 9. porównuje wielkość bezrobocia w Polsce i innych krajach europejskich oraz podaje przyczyny i skutki bezrobocia w Polsce; 10. analizuje poziom urbanizacji, rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce na tle miast Europy oraz wyjaśnia przyczyny rozwoju największych miast w Polsce; 11. opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce; 12. wymienia główne uprawy i zwierzęta hodowlane w Polsce oraz przedstawia ich znaczenie gospodarcze; 13. porównuje cechy rolnictwa w Polsce z rolnictwem innych krajów europejskich; 14. rozróżnia główne działy przemysłu oraz wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski; 15. omawia różnicowanie usług w Polsce i ich rolę w rozwoju gospodarki; 16. wyróżnia rodzaje transportu i łączności oraz określa ich znaczenie w rozwoju gospodarczym Polski; 17. ocenia możliwości rozwoju gospodarki morskiej w Polsce; 18. charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski oraz wymienia nazwy obiektów położonych na obszarze Polski, które znajdują się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości; 19. dokonuje refleksji nad wartością obiektów dziedzictwa kulturowego Polski i osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego oraz podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej.

XI. Relacje między elementami środowiska geograficznego na wybranych obszarach Polski. Uczeń:

1. określa wpływ wylesiania dorzecza, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy terasy zalewowej i sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi na przykładzie Dolnego Śląska i Małopolski; 2. analizuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające lub ograniczające produkcję energii ze źródeł nieodnawialnych i odnawialnych oraz określa wpływ nowych technologii na rozwój energetyki na przykładzie województwa pomorskiego i łódzkiego; 3. identyfikuje związki między rozwojem dużych miast a zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu danego terenu, stylu zabudowy, strukturze ludności w strefach podmiejskich na przykładzie obszaru metropolitalnego Warszawy i Poznania; 4. wyjaśnia wpływ migracji zagranicznych oraz ze wsi do miast na strukturę wieku i wyludnianie się obszarów wiejskich na przykładzie województwa zachodniopomorskiego i podlaskiego; 5. wykazuje wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1989 r. na zmiany struktury zatrudnienia w konurbacji górnośląskiej i aglomeracji łódzkiej; 6. identyfikuje związki między przebiegiem autostrad a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych, centrów logistycznych i handlowych w obszarze metropolitalnym Wrocławia oraz między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta; 7. określa wpływ walorów przyrodniczych Pobrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach.

XII. Własny region: Uczeń:

1.wskazuje położenie swojego regionu geograficznego na mapie Polski; 2.wyszukuje źródła informacji o regionie i posługuje się nimi; 3.charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych; 4.prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności regionu; 5.wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych; 6.przedstawia w formie prezentacji multimedialnej lub plakatu przyrodnicze i kulturowe walory turystyczne regionu; 7.na podstawie dostępnych źródeł informacji, w tym własnych obserwacji terenowych, projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie*; 8.wykazuje zależności między elementami środowiska geograficznego na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu*; 9.prezentuje formy współpracy zagranicznej między własnym regionem a regionem partnerskim lub w ramach euroregionu.

XIII.,,Mała ojczyzna: Uczeń:

1.identyfikuje obszar utożsamiany z własną „małą ojczyzną”; 2.wyszukuje i przedstawia źródła informacji o „małej ojczyźnie”; 3.rozpoznaje w terenie główne obiekty decydujące o atrakcyjności „małej ojczyzny”*; 4.przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej lub plakatu) atrakcyjność „małej ojczyzny” jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej; 5.projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych, działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności*; 6.identyfikuje się z „małą ojczyzną” i czuje się odpowiedzialny za jej piękno i rozwój.

XIV. Geografia regionalna Azji: Uczeń:

1.wykazuje na podstawie map tematycznych, że kontynent Azji jest obszarem wielkich geograficznych kontrastów; 2.identyfikuje związki między przebiegiem granic płyt litosfery a występowaniem rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami oraz formułuje twierdzenia o zaobserwowanych prawidłowościach w ich rozmieszczeniu; 3.opisuje sposoby zapobiegania tragicznym skutkom trzęsień ziemi i tsunami; 4.wyjaśnia związek między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej; 5.ocenia znaczenie czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowoczesnej gospodarki Japonii w niesprzyjających warunkach przyrodniczych; 6.korzystając z map tematycznych wyjaśnia zróżnicowanie gęstości zaludnienia na obszarze Chin; 7.przedstawia kierunki rozwoju gospodarczego Chin oraz na podstawie analizy danych statystycznych ocenia ich znaczenie w gospodarce światowej; 8.przedstawia i wyjaśnia kontrasty społeczne i gospodarcze w Indiach; 9. charakteryzuje region Bliskiego Wschodu pod względem zasobów ropy naftowej, poziomu rozwoju gospodarczego i cech kulturowych; 10.wskazuje na mapie miejsca konfliktów zbrojnych na Bliskim Wschodzie, identyfikuje ich główne przyczyny i skutki.

XV. Geografia regionalna Afryki: Uczeń:

1.opisuje i wyjaśnia cyrkulację powietrza w strefie międzyzwrotnikowej; 2.wykazuje związek między cyrkulacją powietrza a rozmieszczeniem opadów; 3.na podstawie map tematycznych wyjaśnia istnienie strefowości klimatyczno-roślinno-glebowej w Afryce; 4.określa związki między warunkami przyrodniczymi i możliwościami gospodarowania w strefie Sahelu; 5.identyfikuje przyczyny i wyjaśnia rozwój procesu pustynnienia w strefie Sahelu; 6.określa związki między walorami przyrodniczymi i kulturowymi Kenii a rozwojem turystyki; 7.przedstawia cechy i ocenia skutki stosowania rolnictwa żarowo-odłogowego i plantacyjnego w Afryce Zachodniej; 8.identyfikuje na podstawie tekstów źródłowych przyczyny i skutki niedożywienia i głodu w Etiopii; 9.określa rolę tradycyjnych i nowoczesnych działań gospodarki w rozwoju wybranych krajów Afryki.

XVI. Geografia regionalna Ameryki Północnej i Południowej: Uczeń:

1. na podstawie map tematycznych przedstawia prawidłowości w ukształtowaniu powierzchni Ameryki Północnej i Południowej; 2. wykazuje zależności między ukształtowaniem powierzchni, cyrkulacją powietrza, odległością od morza, prądami morskimi, a przebiegiem północnej granicy upraw i lasów w Kanadzie; 3. identyfikuje przyczyny i skutki występowania cyklonów tropikalnych i powodzi w Ameryce Północnej; 4. identyfikuje konflikt interesów między gospodarczym wykorzystaniem Amazonii a ekologicznymi skutkami jej wylesiania; 5. przedstawia sytuację rdzennej ludności Ameryki oraz wyjaśnia przyczyny zanikania kultur pierwotnych; 6. wyjaśnia przyczyny powstawania slumsów w wielkich miastach Ameryki Łacińskiej oraz określa cechy megalopolis w Ameryce Północnej; 7. określa przyczyny rozwoju technopolii na przykładzie Doliny Krzemowej oraz wyjaśnia ich znaczenie w powstaniu gospodarki opartej na wiedzy; 8. korzystając z danych statystycznych określa rolę Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej.

XVII. Geografia regionalna Australii: Uczeń:

1. charakteryzuje główne cechy środowiska przyrodniczego Australii; 2. przedstawia prawidłowości w rozmieszczeniu ludności i główne cechy gospodarki Australii na tle warunków przyrodniczych.

XVIII. Geografia regionalna Antarktydy: Uczeń:

1. charakteryzuje położenie i środowisko przyrodnicze Antarktydy oraz wyjaśnia konieczność zachowania jej statusu określonego Traktatem Antarktycznym; 2. przedstawia rodzaje badań prowadzonych aktualnie na Antarktydzie i wymienia nazwiska polskich badaczy Antarktydy; 3. opisuje warunki życia w naukowej stacji badawczej na Antarktydzie.